

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Voortgangrapportage actie-agenda Grensoverschrijdende Economie & Arbeid

Datum 7 juli 2020

Inhoud

1. Informatievoorziening	3
2. Arbeidsbemiddeling	7
3. Buurtaal & Cultuur	19
4. Diploma erkenning	24
5. Stages & Leerplekken.....	28
6. Bereikbaarheid	33
7. Ondernemerschap	35

1. Informatievoorziening

Voortgang actiepunten informatievoorziening

Doel	Actie	Huidige stand van zaken per regio
Alle informatie over grensoverschrijdend werken is op één (online) plek te vinden.	Actie 1. Het ontwikkelen van één gezamenlijke website van alle regionale Grensinpunten (GIP's) in 2017: www.grenzinfopunkt.eu . <i>Voortouw: Grensinformatiepunt Maas-Rijn</i>	Algemeen: Sinds april 2017 is er een gezamenlijke website online en te raadplegen via www.grenzinfopunkt.eu en www.GIP.eu . De informatie voor het Nederlands-Vlaamse deel als zowel het Nederlands-Duitse deel is compleet en wordt regelmatig voorzien van actuele updates. De afgelopen jaren heeft de website www.grenzinfopunkt.eu zich ontwikkeld tot centraal informatieplatform voor grensdelers.
	Actie 2. De website www.grenzinfopunkt.eu voorzien van concrete voorbeelden, praktische informatie en online tools zodat het inzicht in de financiële consequenties van wonen, werken en studeren over de grens vergroot. Zo krijgen mensen een reëel beeld van de kansen, mogelijkheden en gevolgen. <i>Voortouw: Grensinformatiepunt Maas-Rijn</i>	Algemeen: De inhoud van de site van de GIP's is aangevuld en voorzien van informatie over praktische zaken omtrent grensoverschrijdend wonen, werken en studeren in de grensregio's. Complementair aan de gezamenlijke website van alle GIP's is er de Nederlandse backoffice-website van de sociale verzekeringsbank (SVB) (www.grensinfo.nl). Deze site is voorzien van meer specialistische informatiebehoefte over bijvoorbeeld de financiële consequenties over wonen, werken en studeren over de grens.
Er is een dekkend netwerk voor persoonlijke informatievoorziening.	Actie 3. Het realiseren van een herkenbaar, dekkend netwerk van GIP's langs de gehele grens, met periodieke gesprekken en medewerking van alle nationale instanties. <i>Voortouw: stuurgroep GIP's</i>	Algemeen: De GIP's vormen samen een dekkend netwerk langs de gehele grens. Overheden uit Nederland, Duitsland en België werken hier samen om burgers en bedrijven te informeren over werken, ondernemen en studeren aan de andere kant van de grens. De loketten op Nederlandse bodem zijn te vinden in Terneuzen, Maastricht, Bergen op Zoom, Baarle-Nassau, Eindhoven, Bad Nieuweschan. De Duitse locaties zijn in Aachen-Eurode, Mönchengladbach, Kleef en Gronau. De Belgische vestigingen bevinden zich in Knokke-Heist,

Brugge, Eeklo, Zelzate, Gent, Kapellen, Kalmthout, Hoogstraten, Turnhout, Lommel, Hasselt, Bilzen en Maasmechelen.
Werkzoekenden, (voormalig) grenswerkers, ondernemers en studenten die vragen hebben over wonen, werken en studeren over de grens kunnen bij de GIP's terecht voor gratis advies en informatie. Informeren gebeurt online, telefonisch, een persoonlijk afspraak of via een bezoek tijdens een spreekuur.

Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen:

Langs de Nederlands-Duitse grens is er een dekkend netwerk van GIP's waarmee de verschillende regio's worden bediend.

Vlaanderen:

Sinds 2019, is er met het inrichten van een nieuw infopunt in Baarle-Nassau, ook aan de grens met België een sluitend netwerk bereikt. De GIP-locaties zijn verdeeld over de drie Euregio's/ grensgebieden; Euregio Maas-Rijn, provincies Noord-Brabant (NL)/ Antwerpen (B), en Euregio Scheldemond.

Actie 4. Inrichten van een databank ten behoeve van de persoonlijke en digitale dienstverlening van GIP's.

Voortouw: stuurgroep GIP's

Algemeen:

Ten behoeve van de persoonlijke en digitale dienstverlening van de GIP's is er een databank ingericht 'het fallmanagementsysteem', waarin cases en hulpvragen worden geregistreerd. De GIP's die reeds gebruik maken van het fallmanagementsysteem vullen deze verder aan met hun casussen. Het systeem biedt enerzijds ondersteuning in de dienstverlening aan de klant (dossieropbouw). Anderzijds biedt het systeem mogelijkheden voor monitoring, kennisopbouw en -uitwisseling (wel begrensd door privacyrichtlijnen). Begin 2020 is hier een kennisbank met forumfunctie aan toegevoegd. Op deze wijzen geven GIP-adviseurs informatie op basis van de laatste actualiteiten.

Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen:

Langs de Nederlands-Duitse grens werken alle GIP's (Bad Nieuweschans, Gronau, Kleef, Mönchengladbach en Aken-Eurode) al met het 'fallmanagementsysteem', waarin cases en hulpvragen worden geregistreerd.

Vlaanderen:

	<p>Langs de Nederlands-Vlaamse grens werken de GIP's in Maastricht en Terneuzen (sinds juli 2017) met het fallmanagementsysteem, waarin cases en hulpvragen worden geregistreerd. Andere GIP's werken met andere/ eigen registratiesystemen.</p>
<p>De digitale en de persoonlijke informatievoorziening zijn structureel gefinancierd.</p>	<p>Actie 5. Evaluatie van de totale informatiestructuur aan grensarbeiders en de effectiviteit daarvan. <i>Voortouw: ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)</i></p> <p>Algemeen: De evaluatie van de totale informatiestructuur aan grensarbeiders is uitgevoerd. Op 23 januari 2018 is de begeleidende brief van de staatssecretaris van SZW en het rapport aangeboden aan de Tweede Kamer. In de brief geeft de staatssecretaris aan de gebleken meerwaarde van de structuur te onderschrijven.</p>
	<p>Actie 6. Met alle betrokken partijen een gezamenlijk voorstel maken voor de structurele financiering van de informatievoorziening. <i>Voortouw: ministerie van SZW</i></p> <p>Algemeen: De GIP's vormen een netwerk langs de gehele grens waarin overheden uit Nederland, Duitsland en België samenwerken om burgers en bedrijven te informeren over grensoverschrijdend werken, ondernemen en studeren.</p> <p>De financiering van de GIP's was in het begin tijdelijk georganiseerd via het INTERREG-fonds van de EU en cofinanciering van deelnemende overheden. Zowel ambtelijk als bestuurlijk zijn door BZK en SZW gesprekken gevoerd met de betrokken overheden in de grensregio en met onze buurlanden. Met Noordrijn-Westfalen zijn tijdens de regeringsconsultaties eind 2018 belangrijke afspraken gemaakt over de structurele financiering van de informatievoorziening. Op 25 november 2019 vond de formalisering van de financieringsafspraken plaats in Nijmegen door middel van het ondertekenen van convenanten door staatssecretaris van Ark van SZW en de verantwoordelijke bestuurders uit de grensregio's.</p> <p>De bijdrage vanuit de Rijksoverheid is circa 2 miljoen euro per jaar vanuit SZW voor de structuur van GIP's en backoffice SVB. Deze bijdrage is gekoppeld aan een gelijke regionale cofinanciering en is daarmee structureel, tenzij. Voor 2019 en 2020 is in de convenanten ook een Rijksbijdrage van ruim 9 ton beschikbaar gesteld om de kwaliteit van alle infopunten te verbeteren. In december 2019 heeft de stuurgroep GIP's een plan voor de invulling van de Rijksbijdrage vastgesteld.</p>

Daarnaast hebben alle Euregio's het 'Samenwerkingsplan GIP's 2020' ondertekend. Hierin zijn afspraken vastgelegd over het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening, netwerkvorming en gemeenschappelijke branding van de GIP's. Dit plan zal aan de basis liggen van de invulling van de eerdergenoemde Rijksbijdrage voor kwaliteitsverbetering.

2. Arbeidsbemiddeling

Voortgang actiepunten arbeidsbemiddeling

Doel	Actie	Huidige stand van zaken per regio
Arbeidsbemiddelingsorganisaties aan beide zijden van de grens werken structureel samen.	Actie 7. Met de betrokken organisaties in het buurland gezamenlijke regionale arbeidsmarktanalyses maken en op basis daarvan marktwerkingsplannen opstellen. <i>Voortouw: Euregio's en centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's langs de grens</i>	<p>Algemeen:</p> <p>Op 30 oktober 2019 hebben het CBS en de statistiekbureaus van Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen een open data portal gepresenteerd met grensoverschrijdende data over inwoners, economie en arbeidsmarkt. Grensstatistieken dragen bij aan de beschikbaarheid van goede structureel beschikbare grensdata. De focus ligt primair op de arbeidsmarkt maar ook over tal van andere onderwerpen zoals criminaliteit en toerisme. Het project is medegefinancierd met INTERREG-middelen. Er bestaat een verplichting (van de projectpartners) om het dataportal met arbeidsmarktdata in stand te houden voor de komende vijf jaar. Met oplevering van de projecten 'Werkinzicht' tussen Nederland en Vlaanderen, het project 'Arbeidsmarktinformatie' voor de Nederland-Duitse grens en het portal wordt aan die randvoorwaarden voldaan op het thema Arbeidsmarkt en Economie.</p> <p>BZK, EZK en SZW hebben gezamenlijk opdracht gegeven voor een evaluatie van reeds uitgevoerde grensstatistiekonderzoeken, om te bepalen of deze onderzoeken meerwaarde hebben voor doeltreffend (regionaal) grensoverschrijdend arbeidsmarktbeleid. Uit de evaluatie blijkt dat de uitgevoerde onderzoeken naar grensstatistieken een goede inzicht geven in overeenkomsten en verschillen van de arbeidsmarkten aan weerszijden van de landsgrens. Op dit moment worden de statistieken echter nog niet optimaal gebruikt in het vormgeven van beleid. De hoofdoorzaak daarvan is dat de data structureler en meer regionaal gedetailleerd beschikbaar zouden moeten zijn. Goede beschikbaarheid, het</p>

juiste detailniveau en vergelijkbaarheid zijn de randvoorwaarden om het potentieel van de grensstatistieken te benutten.

Nut en noodzaak van structureel beschikbare grensstatistieken wordt verder onderzocht middels twee use cases. Dit gebeurt in samenwerking met lokale en regionale partners: regio Zuid-Limburg/Aachen en de regio Oost-Nederland/Münster. Het doel is om te laten zien hoe je van de data in het portal bruikbare informatie maakt voor lokale en regionale overheden aan de grens. Hiermee kunnen overheden zien welke beleidsmaatregelen werken en welke niet. Deze ervaringen kunnen als voorbeeld dienen voor andere regio's. Oplevering van de use cases is medio 2020 voorzien. Na oplevering van de use cases wordt met het ministerie van BZK en andere vakdepartementen overleg gevoerd over de wens tot uitbreiding van het portal.

Actie 8. Bevorderen van de regionale en sectorale grensoverschrijdende samenwerking tussen alle (publieke en private) arbeidsbemiddelingsorganisaties in grensregio's

a. Opzetten van regionale netwerken van grensoverschrijdende arbeidsbemiddelingsteams. Het ministerie van SZW stelt in 2017 eenmalig € 100.000 beschikbaar voor elk van de veertien arbeidsmarktregio's langs de grens om het organiserend vermogen (personele capaciteit) te vergroten.

Voortouw: centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's langs de grens

b. Gemeenten en UWV wijzen werkzoekenden in hun persoonlijke en onlinedienstverlening

Algemeen:

Het Netwerk van Services Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA's) is opgezet en de afgelopen jaren verder ontwikkeld. De servicepunten bestaan uit een team van publieke en private arbeidsbemiddelingsorganisaties waaronder het UWV, EURES-consulenten, StartPeople en Podium24. Naast de bestaande SGA's in Eurode, Venlo en Maastricht, wordt op dit moment een SGA in Kelmis (BE) opgericht. In verband met Corona is er momenteel geen verdere ontwikkeling.

Daarnaast zetten EURES-adviseurs zich in voor bemiddeling naar werk in de buurlanden. Sinds 2018 is er per grensdistrict 2 fte beschikbaar voor persoonlijke dienstverlening. Met deze capaciteitsuitbreiding is het mogelijk om een specifieke functie te creëren gericht op dienstverlening aan werkzoekenden in de grensstreek. Deze teams zijn in 2019 versterkt met twee adviseurs die zich specifiek richten op de benadering, screening en matching van werkzoekenden. Eures-adviseurs werken voornamelijk in 'districts', met enkele Eures-adviseurs die crossborder werken ten behoeve van herkenbaarheid en ter bevordering van deelnamen aan de samenwerkingsverbanden en -netwerken.

actief op de kansen en mogelijkheden van het werken over de grens. Het UWV ontwikkelt een plan om het werken over de grens gestructureerder onder de aandacht te brengen van werkzoekenden.

Voortouw: UWV en VNG

c. Eures-adviseurs zetten zich in voor bemiddeling naar werk in de buurlanden. In april 2016 is de nieuwe Eures-verordening gepubliceerd²⁰. In de verordening wordt expliciet gesproken over grensoverschrijdende arbeid en de mogelijkheid voor publieke en private organisaties die Eures-diensten bieden, om Eures-partner of -lid te worden. Via een uitvoeringstoets die aan het UWV is gevraagd, wordt de rol van Eures, zowel als uitvoerder als coördinator van het netwerk, bij grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit gezien.

Voortouw: Eures

Daarnaast werkt het UWV mee aan (de ontwikkeling van) digitale platforms, specifiek gericht op grensarbeid zoals; WerkeninDuitsland.nl, Grensinfopunt.nl en EURES Scheldemond. EURES-adviseurs voeren projecten uit, geven informatieve groepsworkshops, doen aan individuele bemiddeling, en hebben een coördinerende en verbindende functie. Deze laatste rol krijgt onder meer vorm door deelname in diverse stuurgroepen, de ontwikkeling van verbindende initiatieven zoals het GIP en bij het aanvragen van gezamenlijke projecten (middels o.a. INTERREG of EaSI financiering). Via deze financiering worden onder meer innovatieve ideeën en structurele samenwerkingsverbanden in de grensstreek, regionale banenmarkten en opleidingsessies voor de bemiddelaars gefinancierd. Recentelijk zette het UWV grensteams op aan de Nederlands-Duitse grens. Deze teams worden bemenst door onder meer medewerkers van UWV, Agentur für Arbeit, gemeenten, Eems Dollard Regio en sociale partners. Zij houden zich bezig met de selectie, bemiddeling en plaatsingstrajecten in de grensgebieden. Dat gebeurt zowel via sectorale projecten als op individuele basis. EURES-adviseurs zijn nauw betrokken bij deze teams. In Zuidoost Nederland wordt momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van een grensteam aan de Nederlands-Belgische grens. Op dit moment zijn de voorbereiding en strategische oriëntatie van het EaSI-partnerschap Duitsland, België en Nederland voor de nieuwe begrotingsperiode van start gegaan. Easi-financiering na 2020/2021 is nog onzeker.

Actie 9. Waar mogelijk zorgen voor maatwerkoplossingen voor grensarbeiders om overbruggingsproblemen aan te pakken.

Voortouw: gemeenten en uitvoeringsorganisaties voor de sociale zekerheid

Algemeen:

Met de Coronacrisis is bij de GIP's een heel nieuw werkveld ontstaan. De GIP's werken samen aan het verzamelen van de uitdagingen waarmee grensarbeiders te maken krijgen (bijvoorbeeld in de benutting van de TOZO-regeling) en het bundelen de vragen voor de nationale overheden. De GIP's leveren bovendien input voor de tri-nationale Corona-Taskforce en vervullen daarmee een belangrijke expertrol in de grensoverschrijdende aanpak van de crisis.

De signaalfunctie van de GIP's is daarmee tijdens de Corona crisis versneld doorontwikkeld. Hieruit blijkt dat de organisatie en onderlinge

samenwerking van de GIP's en diverse (regionale) partners in staat is de praktijk vanuit de diverse grensregio's op basis van neutrale en inhoudelijke (maatwerk) situaties zichtbaar te maken. Dit heeft er mede toe bijgedragen dat diverse aanpassingen en uitbreidingen van nationale Corona maatregelen aanvullend zijn aangepast. Een verdienste van de structuur die door de GIP's de afgelopen jaren is opgebouwd en zijn meerwaarde heeft aangetoond.

Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen:

De GIP's aan de Duits-Nederlandse grens zijn mede dankzij het voortdurende opleidingsprogramma steeds beter geschoold om maatwerkoplossingen voor grensarbeiders te bieden. Ook complexe vraagstukken zoals grensoverschrijdend werken voor derdelanders (niet EU-burgers) worden door de GIP's opgepakt en onderzocht. Concreet gebeurt dit onder andere via het kennis- en uitwisselingsprogramma b-solutions van de Europese Unie.

Denk daarbij aan het INTERREG V project youRegion met als overkoepelende doelstellingen om de in de Euregio Maas-Rijn aanwezige diensten voor arbeidsmarktbemiddeling structureler grensoverschrijdend te laten samenwerken. De andere pijler van het project behelst de zogenaamde 'welcome culture', bedoeld om met name high-potentials en vakkrachten ook van buiten de Euregio Maas-Rijn voor de Euregio Maas-Rijn te werven. Daarnaast organiseert Eur.Friends grensoverschrijdende stages.

Het GIP EUREGIO heeft in september 2019 een workshop voor Duitse en Nederlandse organisaties rondom zaken zoals kinderbijslag georganiseerd. De partners wisselden uit over veranderde organisatiestructuren, nieuwe wet- en regelgeving, en de gevolgen daarvan voor grensgangers.

In de noordelijke GROS-structuur worden input en vragen via het GIP Eems Dollard Regio teruggekoppeld aan het centrale GIP aanspreekpunt en via de GIP Eems Dollard Regio door de regioverbinder van BZK op deze manier gebundeld aangekaart.

Vlaanderen:

Door de coronacrisis sloot België haar grenzen en werden er door de verschillende landen maatregelen genomen ter bescherming en ondersteuning van werknemers en ZZP'ers. Er wordt door de verschillende GIP's samengewerkt om de knelpunten die hierdoor werden veroorzaakt te inventariseren en te signaleren aan de 'corona-taskforce'. Indien er geen oplossingen komen, nemen de Euregio 's het initiatief om via maatwerk de knelpunten verder op te pakken.

Actie 10. Een extra impuls geven aan arbeidsbemiddeling over de grens door uitvoering van (regionale) sectorplannen met een grensoverschrijdende component en INTERREG-projecten.

Voortouw: uitvoerders sectorplannen en INTERREG-projecten

Nedersaksen:

Arbeidsmarkt Noord is voortgezet in een nieuw INTERREG VA samenwerking. Een aantal bouwstenen zijn hierin (gebundeld) aangehouden en worden momenteel doorontwikkeld. Hierbij ligt de focus nog meer op kleinschalige maatwerk, microprojecten en het mogelijk maken om zelf een studie, stage of baan te ervaren. Vanwege de veranderende arbeidsmarktsituatie is de focus, naast de doorlopende ondersteuning voor het werven van vakkrachten, uitgebreid naar de doelgroep scholieren, studenten en afstudeerders. Het thema 'zorg' blijft een belangrijk onderdeel waarbij de focus in het vervolg van het grensoverschrijdende project 'Sorgen für sorgen dass' (SFSD) ingezet wordt op het ontwikkelen van duale modules voor specifieke thema's zoals sensortechnologie en de toepassing hiervan in de zorg. Zorginstellingen blijven ondanks de krappe arbeidsmarktsituatie nauw en actief betrokken om te leren en door te ontwikkelen op het gebied van bijvoorbeeld het imago van de zorg en ook de samenwerking tussen zorginstellingen en onderwijs. Competenties die zorgverleners in deze internationale context nodig hebben, staan centraal. Studenten hebben in eigen beheer een digitale Practico App ontwikkeld waarin huidige stagiaires informatie beschikbaar stellen aan toekomstige stagiaires. Deze directe kennis en ervaringsoverdracht wordt als zeer waardevol ervaren en draagt bij aan een verbetering van de manier van denken en het open staan voor de mogelijkheden van opleiding en beroepskansen in de zorg. Voor kortstondige kennismakingen tussen het bedrijfsleven en onderwijsmogelijkheden focust bouwsteen 'PraktiTrans' op laagdrempelige

kennismakingen door middel van; Jobbussen, het aanbieden van digitale Kulturaustausch tussen scholieren en studenten, digitale uitwisselingsprogramma's; en ten slotte via podcasts, filmpjes en vlogs over taal en cultuur in het buurland. Tijdens de Corona crisis zijn meerdere initiatieven versneld uitgewerkt en of doorontwikkeld om scholen, docenten en bedrijven de mogelijkheid te bieden om (ook) digitaal kennis te maken met de mogelijkheden in het buurland. Aanvullende informatie: www.arbeidsmarkt-noord.eu

Digi+ is een nieuwe bouwsteen van Arbeidsmarkt Noord waarin digitale modules voor het basisonderwijs in beide landen worden ontwikkeld. Dit vindt plaats in nauwe en actieve samenwerking met Duitse Grundschulen, Nederlandse Basisscholen en begeleiding van wetenschappelijke meertaligheidsexperts vanuit de Universiteit Munster en Stenden NHL in Leeuwarden. Doel is om digitale lespakketten te ontwikkelen. Deze worden in het najaar van 2020 getest waarbij de thema's natuur en geschiedenis centraal staan. Uniek aan de opzet is dat zowel de docenten, de leerlingen, als het thuisfront actief betrokken worden door onder andere opdrachten, spelletjes, kennis en lesmateriaal gezamenlijk beschikbaar te stellen en als onderdeel in het reguliere lespakket op te kunnen nemen. De betrokkenheid van de scholen garandeert dat de uiteindelijke producten ook daadwerkelijk toepasbaar zijn en ingepast kunnen worden in het reguliere lespakket in Nedersaksen en Nederland.

Bouwsteen GrenzenloosTalent! Focust op de langdurige ervaring middels afstudeeropdrachten, stages en werkervaringsplaatsen tussen onderwijs (alle niveaus) en MKB. De successen uit eerdere bouwstenen zoals Werkgeversadviesing zijn hierin samengevoegd met initiatieven van de nieuwe Innovatiewerkplaats (IWP) in Winschoten (en toekomstige pop-up IWP's op andere locaties in de Eems Dollard Regio) waar MKB en studenten elkaar ontmoeten en kruisbestuivingen ontstaan. Samenwerking met onder andere IT-bedrijven, bedrijven in de sector media en vormgeving, en logistiek hebben al meerdere studenten vanuit Nederland ontvangen en verder opgeleid. De wederkerigheid is hier

	<p>essentieel en tegelijk de belangrijkste voorwaarde om een duurzaam netwerk te realiseren.</p> <p>Noordrijn-Westfalen: De extra impuls aan de arbeidsbemiddeling over de grens werd tot februari 2019 gegeven via het project UNLOCK. Deze samenwerking in het kader van 'GrensWerk' wordt nu binnen het vervolgproject 'GIP EUREGIO' voortgezet. De projecten 'Grenzen bewegen' en het vervolgproject 'Perspectief 360°' enthousiasmeren langdurig werkelozen om de grens over te gaan met een cursus- en stageaanbod. Het bemiddelingspercentage is met circa 30 procent voor deze doelgroep erg hoog.</p> <p>Vlaanderen: Er lopen meerdere projecten in de Euregio Scheldemond, zoals het INTERREG-project Lerende Euregio Scheldemond naar het voorbeeld van de 'Lerende Euregio'. Daarnaast is er met steun van EURES Scheldemond een Taskforce Knelpuntberoepen in de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS) linieland van Waas en Hulst, gericht op toeleiding van jongeren naar technische beroepen.</p>
<p>Actie 11. Beter organiseren en structureren van de kennisuitwisseling tussen en binnen arbeidsmarktregio's zodat leereffecten en best-practices worden gedeeld. <i>Voortouw: VNG</i></p>	<p>Algemeen: Grensgemeenten kennen een eigen (ambtelijke) overlegstructuur, het Grensstedenoverleg met vertegenwoordigers van Oldambt tot Maastricht. Het uitwisselen van kennis en ervaringen staat centraal. Binnen het grensstedenoverleg is in samenwerking met de themagroep Europa van de G40, een opdracht gegeven aan Platform 31 voor een studie naar grensoverschrijdende bemiddeling en het kennisdossier grensoverschrijdende arbeidsmarkt. Dit is in februari gepresenteerd bij het overleg, en wordt binnenkort online gepubliceerd.</p>
<p>Werkzoekenden, werkgevers en arbeidsbemiddelingsorganisaties zijn zich beter bewust van de</p>	<p>Actie 12. Communicatieactiviteiten, zoals media-inzet en informatiebijeenkomsten,</p> <p>Nedersaksen: Ervaring en kennis vanuit onder andere Arbeidsmarkt Noord wordt zoveel mogelijk gebundeld en breed gedeeld. Hierbij wordt steeds vaker</p>

<p>kansen en mogelijkheden van werken, ondernemen en stages lopen over de grens.</p>	<p>onderdeel laten uitmaken van het regionale grensoverschrijdende arbeidsmarktbeleid. <i>Voortouw: centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's langs de grens en Euregio's</i></p>	<p>samengewerkt met andere regio's. Door de inzet van ambassadeurs uit de praktijk worden kansen tastbaar gemaakt en best practices uitgewisseld. Gezien de landelijke ligging in het kader van fysieke bereikbaarheid is de arbeidsmarktregio anders ingericht dan de regio's waar grote steden dicht bij elkaar liggen. Vanuit GIP Eems Dollard Regio ligt de focus op een dynamische en flexibele dienstverlening die deels digitaal en deels fysiek is georganiseerd en die aansluit op de vraag in de regio. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met partners in de regio zoals de Agentur für Arbeit, UWV, IHK, Belastingdienst, Fianzamt, SVB, Deutsche Rentenversicherung en gemeenten en landkreisen. Een fysieke one-stop-shop is hier geen effectieve benadering.</p> <p>Er is daarnaast veel aandacht voor de informatievoorziening voor de jongere doelgroep. De GIP Eems Dollard Regio, als onderdeel van Arbeidsmarkt Noord, is daarbij een belangrijke vraagbaak voor partners die met de diverse onderwijs en arbeidsmarkt thema's actief zijn. Tot slot wordt het gebruik van zorg in het buurland en de samenwerking met partners van bijvoorbeeld UMCG, CommonCare en zorginstellingen in Nedersaksen steeds belangrijker en actiever doorontwikkeld om patiënt en arts in de toekomst van maatwerk informatie te voorzien.</p> <p>Noordrijn-Westfalen:</p> <p>SZW heeft middelen beschikbaar gesteld voor een uniformering van de GIP's. Deze middelen worden enerzijds ingezet voor een verbeterslag in de kwaliteit (basis- en vervolgekwalificaties voor de adviseurs) en anderzijds voor een gezamenlijke marketingcampagne. De GIP's zetten momenteel een plan op om de gezamenlijke marketing te verbeteren. Daarnaast hebben de GIP's de afgelopen tijd individueel projecten opgezet. Zo heeft het GIP van de Euregio Rijn-Waal de afgelopen jaren sterk ingezet op een marketingcampagne onder de motto's 'Fit für Oranje' en 'Duitsland gewoon doen'.</p> <p>Het GIP de EUREGIO heeft het project 'UNLOCK' en het 'Pact: arbeidsmarkt over de grens' afgerond.</p> <p>De Euregio Rijn-Waal heeft in 2019 het Arbeid/dsmarktplatform Euregio Rijn-Waal opgericht, met het doel om door samenwerking van</p>
--	--	--

werkgevers- en werknemersorganisaties, UWV, AfA, en onderwijsinstellingen, meer werkgevers en werknemers te enthousiasmeren om over de grens te kijken. De projecten '[Grenzen bewegen](#)' en het vervolgproject 'Perspectief 360°' enthousiasmeert, middels een cursus- en stageaanbod, langdurig werklozen om de grens over te gaan. Het bemiddelingspercentage is met circa 30 procent voor deze doelgroep erg hoog. In de Euregio Maas-Rijn heeft het INTERREG V project youRegion als doel om de arbeidsmarktdienstverleners (GIP's, SGA's, Expat Centers, ITEM) structureel meer met elkaar te laten samenwerken en gezamenlijk informatie te laten verschaffen door middel van een gezamenlijke website en brochures en via social media (Facebook, LinkedIn)

Daarnaast hebben de activiteiten rondom de Grenslandagenda en de Grenslandconferentie voor een stijging in de bekendheid van Grensoverschrijdende samenwerking geleid. Dit heeft er mede aan bijgedragen dat de grensoverschrijdende samenwerking in de verschillende overheidslagen inmiddels hoog op de agenda staat.

Vlaanderen:

In het project Lerende Euregio Scheldemond zal er gekeken worden naar mogelijke communicatiecampagnes voor knelpuntberoepen in de grensregio. In het project Lerende Euregio Scheldemond worden verschillende communicatiemiddelen uitgewerkt en ingezet onder de noemer 'verdubbel je kansen'. Verder worden er rondom wonen en werken over de grens flyers, folders, een website en digitale kaart uitgewerkt.

De GIP's gaan in 2020 starten met een marketingplan. Er wordt een marketingstrategie uitgewerkt en een actieplan. Jaarlijks wordt er een open bedrijvendag en een jobbeurs georganiseerd in de EGTS Linieland, waarbij de (grensoverschrijdende) arbeidsmarkt als doelstelling centraal staat. Daarnaast is met behulp van Eures Scheldemond een grensmatch-app ontwikkeld waarbij men als sollicitant een profiel aanmaakt. Dit profiel

	<p>kan op basis van indicatoren dan aan bepaalde werkgevers voorgesteld worden aan beide zijden van de grens.</p> <p>Ervaring opdoen in het buurland is essentieel om een positieve mindset voor je eigen regio te verkrijgen. Internationale kansen beginnen in je achtertuin. Weg van concurrentie denken en inzetten op het mogelijk maken om zelf de ervaring op te doen als scholier, student, werknemer. Deze ervaring delen en communiceren draagt bij aan de verbetering van de mindset. Dit vergt een duurzame en langdurige inzet en commitment van zowel de betrokken partners in het veld als vanuit de bestuurlijke stakeholders.</p>
<p>Vacatures in het buurland zijn goed en gemakkelijk vindbaar voor werkzoekenden in Nederland, en omgekeerd.</p>	<p>Actie 13. Verkenning van de mogelijkheden om digitale vacatures beter te ontsluiten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van regionale initiatieven zoals de Jobroboter en het arbeidsmarktdashboard Zuidoost Nederland. <i>Voortouw: Euregio's</i></p> <p>Nedersaksen/ Noordrijn-Westfalen: Vanaf 2019 wordt door de GIP's geen eigen digitale zoekmachine meer aangeboden. Op de site van de GIP's wordt verwezen naar bestaande (nationale en EU-) portals om naar banen te zoeken. Ook zijn daar tips en adviezen te vinden over het solliciteren in het buurland. De werkgroep bemiddeling van het Arbeitsmarktplatform Euregio Rijn-Waal zoekt daarnaast naar manieren om het grensoverschrijdende digitale zoeken naar geschikte vacatures te verbeteren.</p> <p>Vlaanderen: In het project 'grensinforvoorziening' was het niet meer mogelijk om verder te werken aan een grensoverschrijdende vacaturekaart voor het havengebied van North Sea Port. Het project 'Lerende Euregio Scheldemond' zal een digitale kaart uitwerken en daarin onderzoeken of de databank van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en de databank van de Zeeuwse vacaturebank weergegeven kunnen worden zoals op www.naarjobsindehaven.be.</p>
	<p>Actie 14. Arbeidsbemiddelingsorganisaties aan beide zijden van de grens wisselen actief kansrijke vacatures en profielen van werkzoekenden uit. <i>Voortouw: UWV en Eures</i></p> <p>Nedersaksen: Ervaring en kennis vanuit onder andere Arbeidsmarkt Noord wordt zoveel mogelijk gebundeld en breed gedeeld. Vanuit de Eems Dollard Regio en Arbeidsmarkt Noord wordt actief samengewerkt met de Arbeidsmarktregio Drenthe, Werk in Zicht (Groningen), EURES, UWV, Agentur für Arbeit in</p>

Papenburg, Emden en Leer en IWCN Groningen. Hierbij wordt steeds vaker samengewerkt met andere regio's en ingezet op het tastbaar maken van de kansen onder andere door het inzetten van ambassadeurs uit de praktijk. Best practices worden uitgewisseld. Tegelijk is de Eems Dollard Regio gezien de landelijke ligging qua fysieke bereikbaarheid anders ingericht dan de regio's waar grote steden dicht bij elkaar liggen. Vanuit GIP Eems Dollard Regio ligt de focus op een dynamische en flexibele dienstverlening die deels digitaal en deels fysiek is georganiseerd en die aansluit op de vraag in de regio.

Noordrijn-Westfalen:

In de EUREGIO wordt er in het kader van GrensWerk nauw samengewerkt tussen het UWV, Werkplein Twente, de Agentur für Arbeit (Coesfeld, Rheine, Nordhorn) en het GIP EUREGIO. GrensWerk is een SGA (Servicepunt grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling). In het kader van de grenslandagenda is deze vorm van grensoverschrijdende samenwerking in een speciale thematafel ondergebracht en bij de grenslandconferentie in Venlo (2019) gepresenteerd.

Vanuit de Regio Achterhoek wordt ook samengewerkt met de Agentur für Arbeit Coesfeld. Doelstelling is om de samenwerking de komende periode te versterken en waar mogelijk te verduurzamen.

De Euregio Rijn-Waal heeft in 2019 het [Arbeid/dsmarktplatform Euregio Rijn-Waal](#) opgericht, met het doel om door samenwerking van werkgevers- en werknemersorganisaties, UWV, AfA, en onderwijsinstellingen ondernemers en werknemers te enthousiasmeren om over de grens te kijken. Zowel binnen het platform als binnen het GIP van de Euregio Rijn-Waal wisselen UWV en AfA informatie uit en kunnen werkzoekenden twee keer per maand in Kleve terecht voor een gesprek met adviseurs van beide instanties.

In de Euregio rijn-maas-noord is per 1 januari 2020 in Venlo een SGA gestart. Het gaat om een service waarin de verschillende partners samenwerken; UWV Noord-Limburg, Agentur für Arbeit Krefeld, Agentur für Arbeit Mönchengladbach, Agentur für Arbeit Regionaldirektion Düsseldorf, Arbeidsmarktregio Noord-Limburg, en Euregio rijn-maas-

noord. In het gemeenschappelijke servicepunt komen medewerkers van de verschillende partners rondom arbeidsbemiddeling enkele dagdelen per week samen en werken gezamenlijk onder één dak. Zo kunnen spreekuren worden aangeboden waarin werkgevers en werkzoekenden worden geïnformeerd over de arbeidsmarkt in het buurland en praktisch worden ondersteund bij het vinden van een baan of het invullen van vacatures.

Het SGA is opgericht in het kantoor van de UWV in Venlo. Deze locatie heeft het voordeel dat er gebruik kan worden gemaakt van de bestaande services van het UWV (huismeester, ontvangst, etc.) en dat de locatie dicht bij het station in Venlo ligt. De oprichting van het SGA is mogelijk dankzij een tweejarige pilotfinanciering met middelen uit het EaSI-programma van de Europese Unie. Na twee jaar moet gekeken worden hoe de resonantie is en of de service kan en moet worden behouden.

In de Euregio Maas-Rijn heeft het INTERREG V project youRegion als doel om de arbeidsmarktdienstverleners (GIP's, SGA's, Expat Centers, ITEM) structureel meer met elkaar te laten samenwerken en gezamenlijk informatie te laten verschaffen door middel van een gezamenlijke website, brochures en via social media (Facebook, LinkedIn).

Daarnaast is in het letterlijk grensoverschrijdende Eurode Business Center (EBC) in Kerkrade/ Herzogenrath naast een GIP ook een SGA gevestigd. In dit SGA Kerkrade werken UWV en Bundesagentur für Arbeit alsmede de Zuid-Limburgse WerkgeversServicepunten (WSP's) nauw met elkaar samen.

In het kader van SGA Maastricht werken Podium 24 (de WSP voor Maastricht en Heuvelland), UWV en de Vlaamse VDAB met elkaar samen. Bij gelegenheid wordt ook samengewerkt met de Waalse Le Forem. Een eerste Euregionale Jobbeurs is thans in de planning. Hierbij neemt Podium 24 het voortouw.

Vlaanderen:

Via EURES Scheldemond is een grensmatch app ontwikkeld. Profielen van werkzoekenden worden hiermee grensoverschrijdend uitgewisseld

3. Buurtaal & Cultuur

Voortgang actiepunten Buurtaal & Cultuur

Doel	Actie	Huidige stand van zaken per regio
<p>Het belang van buurtaal en cultuur staat scherper op het netvlies bij schoolbesturen, ouders en leerlingen.</p>	<p>Actie 15. Uitdragen van het belang van voldoende kennis van de buurtaal en cultuur bij schoolbesturen, ouders en leerlingen. <i>Voortouw: gemeenten en Euregio</i></p>	<p>Nedersaksen: Buurtaal en buurcultuur zijn belangrijke thema's. Het is van belang om zo vroeg mogelijk mee te geven dat de mogelijkheden voor inwoners van grensregio's ook in het buurland binnen handbereik zijn. VroegeBuurtaal! Heeft een vervolg gekregen waarbij de coördinatie van VroegeBuurtaal! bij partnerscholen centraal staat. Er zijn inmiddels 14 partnerschappen ontstaan en er worden diverse concepten doorontwikkeld in samenwerking met de verschillende partners. Er zijn vrijwilligers getraind om als buurtaalpoule in te kunnen zetten zodra de benodigde structuur en organisatie omtrent wet- en regelgeving zijn opgelost. Er wordt daarnaast ook ingezet op een schoollabel conform de Euregioprofielschule labels.</p> <p>Noordrijn-Westfalen: Naast de aandacht die het thema buurtaal in de Grenslandagenda en op de Grenslandconferentie krijgt, wordt er in de EUREGIO gewerkt aan een businesscase om de haalbaarheid van een Euregionaal competentie- en coördinatiecentrum buurtaal in kaart te brengen. Daarnaast lopen er in de Euregio's divers (INTERREG) projecten en plannen.</p> <p>De Euregio Rijn-Waal heeft in samenwerking met Noordrijn-Westfalen, de Provincie Gelderland en Onbegrensd een Euregionale scholierenwedstrijd ontwikkeld voor middelbare scholen. Voorwaarde is dat er voor de inzendingen gebruik wordt gemaakt van de buurtaal. Jaarlijks nemer er zo'n 30 scholen en 500 leerlingen deel. Een eerder initiatief is het INTERREG-project 'Nachbarsprache & Buurcultuur'. De scholen worden begeleid door de Radboud Universiteit Nijmegen en de Universität Duisburg-Essen. Het project richt zicht op leerlingen, docenten en schoolhoofden en betreft alle vakken, dus niet alleen</p>

de vakken Nederlands en Duits. In een tweede fase die komend schooljaar van start zou moeten gaan wil het project ook een aanbod voor het primair onderwijs ontwikkelen. Daarnaast zet project '[Ler\(n\)ende Euregio: taal verbindt](#)' in op het stimuleren van buurtaalonderwijs in het mbo en Berufskollegs.

Ook in de commissies en structuren van de Euregio rijn-maas-noord is buurtaalonderwijs een van de speerpunten van de organisatie voor de komende jaren. Dit is ook terug te zien in de 'Euregio-visie 2030' die binnenkort wordt gepubliceerd.

De talrijke school- en verenigingsuitwisselingen binnen het INTERREG-People-to-People-kaderproject, dat door de Euregio rijn-maas-noord wordt gecoördineerd, zijn een goed voorbeeld van concrete buurtaalontwikkeling. In dit kader zijn er inmiddels 64 grensoverschrijdende projecten.

De Euregio rijn-maas-noord is daarnaast samen met de Euregio Rijn-Waal lid van de certificeringscommissie Euregio-Profileschulen van de Bezirksregierung Düsseldorf. Met dit certificaat worden scholen in het grensgebied beloond als zij een duidelijke verankering van het Euregionale profiel en buurtaalonderwijs in hun dagelijkse werkzaamheden kunnen laten zien. Er wordt gewerkt aan invoering van een vergelijkbaar certificaat aan Nederlandse zijde.

In de Euregio Maas-Rijn is een concept ontwikkeld waarbij scholen de labels Euregioschool, Euregioprofielschule en Euregiokompetentie kunnen ontvangen indien de betreffende school/scholier kennis heeft opgedaan van de buurtalen en de cultuur van de burens. In de Euregio Maas-Rijn hebben ongeveer 60 scholen deze labels. Dit concept is inmiddels door de Bezirksregierungen Düsseldorf en Münster overgenomen en ook in deze regio's zijn eind 2019 de eerste Grundschulen en weiterführende Schulen als Euregioprofielschule gecertificeerd.

Actie 16. Actief informeren van scholen (primair en voortgezet onderwijs, mbo) in de grensstreek over de beschikbare mogelijkheden voor het aanbieden van moderne vreemde talen, buurtaal en tweetalig onderwijs.
Voortouw: ministerie van OCW

Algemeen:

Dit is een onderwerp van permanent overleg in het kader van Curriculum.nu, waarin de positie van moderne vreemde talen besproken wordt.

<p>Meer leerlingen krijgen buurtaal aangeboden.</p>	<p>Actie 17. Ondersteuning geven aan onderwijsinstellingen in het primair en voortgezet onderwijs bij het aanbieden van les in de Duitse taal via:</p> <p>a. De uitvoering van het plan van aanpak 'Buurtaalonderwijs in het basisonderwijs' door EPNuffic. Het plan is gericht op het beschikbaar stellen van lesmaterialen en -methodieken en de uitwisseling van goede voorbeelden. <i>Voortouw: EP-Nuffic in opdracht van het ministerie van OCW</i></p> <p>b. De uitvoering van verschillende regionale en INTERREG-projecten voor het geven van les in de buurtaal en het stimuleren van samenwerking tussen scholen aan weerszijden van de grens. <i>Voortouw: grensprovincies en -gemeenten</i></p>	<p>Algemeen: Zowel het buurlandenteam van Nuffic als het Duitsland Instituut Amsterdam hebben de laatste jaren activiteiten ontplooid om buurtalen onder de aandacht van de bevoegde gezagen te krijgen en docenten te ondersteunen als buurtalen worden aangeboden. OCW is van mening dat wat betreft het speciale buurlandenteam van Nuffic voldoende is gedaan, en zal de subsidie daarom stoppen.</p> <p>Nedersaksen: Arbeidsmarkt Noord ontwikkeld samen met basisscholen een digitale lesmethode, Digi+, waardoor basisscholen de thema's voedsel en grondstoffen digitaal in de Buurtaal kunnen aanbieden. De testfase met de klassen start in september 2020. Hier wordt nauw samengewerkt met scholen en partners van andere bouwstenen VroegeBuurtaal! en PraktiTrans van de Ems Achse. Daarnaast is er ook samenwerking tussen verschillende acteurs van bijvoorbeeld Nuffic, Vroege Buurtaal!, NHL/Stenden en Spreek je Buurtaal door middel van een buurtaalklankbordgroep. Hierin wordt door deze partners actief samengewerkt om kennis te delen met als doel zoveel mogelijk kruisbestuiving tussen deze diverse initiatieven te bewerkstelligen.</p> <p>Noordrijn-Westfalen: In de Euregio Rijn-Waal nemen ruim 30 middelbare scholen in tandems deel aan het INTERREG-project 'Nachbarsprache & Buurcultuur', waarbij de scholen worden begeleid door de Radboud Universiteit Nijmegen en de Universität Duisburg-Essen. Het project richt zich op leerlingen, docenten en schoolhoofden en betreft alle vakken, dus niet alleen de vakken Nederlands en Duits. In een tweede fase, die komend schooljaar van start zou moeten gaan, wil het project ook een aanbod voor het primair onderwijs ontwikkelen.</p> <p>Met het actuele INTERREG-project 'euregio-Xperience 2.0' bouwt de Euregio rijn-maas-noord samen met een aantal mbo-scholen en Berufskollegs uit de grensregio voort op de resultaten van het voorgaande project. Met aanvullende activiteiten en een nog sterkere focus op de uitwisseling over de grens en de</p>
---	---	--

verbinding met bedrijven in de regio, zullen 600 mbo-studenten de kans krijgen om de arbeidsmarkt in het buurland te verkennen. Daarmee wordt de weg vrijgemaakt voor een succesvolle Euregionale carrière en wordt er een verdere stap gezet richting de gezamenlijke Duits-Nederlandse arbeidsmarkt.

De Euregio rijn-maas-noord hecht een groot belang aan de verduurzaming van de activiteiten zoals uitgevoerd in het project Euregio-Xperience en vergelijkbare INTERREG-projecten (weg van projectniveau) en spreekt zich dan ook uit voor een nog sterkere opname van stagebemiddeling/buurtaal op de grenslandagenda.

Ook in het kader van de Regiodeal Noord-Limburg zal de verankering van de Euregionale component in de leerlijnen van de scholen en onderwijsinstellingen in de regio op alle niveaus waarschijnlijk een plek krijgen

De Euregio Maas-Rijn heeft op verzoek van scholen die grensoverschrijdend bezig zijn, een fonds opgericht om hierin te ondersteunen. Het doel is grensoverschrijdende school- en museabezoeken door kleine financiële 'incentives' te steunen.

Actie 18. Onderwijsinstellingen in het mbo ondersteunen bij het aanbieden van les in de Duitse taal door het voortzetten van het project 'Duits in het mbo'. Dit project heeft geleid tot keuzemodules Duits voor zeventien beroepsgroepen. Alle onderwijsinstellingen in het mbo in de grensregio's worden gestimuleerd hier gebruik van te maken.

Voortouw: Ler(n)ende Euregio en de MBO Raad

Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen:

Het project '[Ler\(n\)ende Euregio: taal verbindt](#)' zet in het op stimuleren van buurtaalonderwijs in het mbo en Berufskollegs. De Nederlandse leerlingen kunnen een Goethecertificaat halen. In overleg met de Nederlandse Taalunie wordt eveneens de mogelijkheden voor een erkend talencertificaat voor de Duitse scholieren onderzocht.

In het INTERREG-project 'euregio-Xperience 2.0' staat het leren van de buurtaal in beroepscontext centraal. ROC's en Berufskollegs zijn partner in het project. Er worden onder andere A2-taalcursussen aangeboden, waarbij het doel is om aan het eind van de cursus de leerlingen de kans te bieden een certificaat vanuit bijvoorbeeld het Goethe-Institut te behalen op niveau A2 van het Europees Referentiekader.

Om te stimuleren dat studenten een certificering nastreven en om de drempel ten aanzien van de kosten hiervan te verlagen, zullen er via het project vouchers worden verstrekt waarmee de studenten 50% van de kosten voor certificering vergoed krijgen. Certificering kan bijvoorbeeld gebeuren door het

Goethe-Instituut. Voor Duitse Berufskollegs kan de certificering van Nederlands als vreemde taal plaatsvinden via een CNaVT-certificaat of een KMK-certificaat. Vanuit Noorderpoort is een nieuwe module gelanceerd met de focus op ondernemerschap en bedrijfskunde in Duitsland. Daarnaast zou in het kader van de grenslandagenda een thematafel rondom (taal-) onderwijs van start gaan. Vastgesteld is dat er een verbinding gelegd zou moeten worden naar de thematafel waar 'erkenning van beroepskwalificaties' is ondergebracht. De aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt wordt in de praktijk een steeds belangrijker issue. De workshop over dit thema stond voor eind maart gepland, maar kon door de Corona-crisis geen doorgang vinden.

Vlaanderen:

Niet van toepassing.

Actie 19. Uitvoeren van programma's zoals 'Toch leraar Duits', het postmaster Lehramt Deutsch en het OnderwijsTraineeship, om het tekort aan leraren Duits aan te pakken. Er worden maatregelen genomen voor het wegnemen van drempels bij het uitwisselen van leraren tussen Duitse en Nederlandse scholen.
Voortouw: ministerie van OCW

Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen:

Het Duitsland Instituut Amsterdam voert, deels met reguliere, deels met een aanvullende subsidie van OCW, activiteiten uit om meer studenten te interesseren voor een studie Duits inclusief het behalen van een onderwijsbevoegdheid in die taal. Daarbij wordt samengewerkt met Nuffic.

Vlaanderen:

Niet van toepassing.

4. Diploma erkenning

Voortgang actiepunten diploma erkenning

Doel	Actie	Huidige stand van zaken per regio
<p>De procedure voor het erkennen van diploma's en beroepskwalificaties in het mbo is eenvoudiger, transparanter, sneller en goedkoper.</p>	<p>Actie 20. Het vergroten van het wederzijds vertrouwen in de kwaliteit van het primair, voortgezet en beroepsonderwijs in de buurlanden. <i>Voortouw: ministerie van OCW</i></p>	<p>Algemeen: Binnen de Expertgroep die zich bezighoudt met het vergroten van het grensoverschrijdend vertrouwen in de kwaliteit van het primair, voortgezet en beroepsonderwijs in Benelux-verband is geconstateerd dat er geen behoefte is aan afstemming van de erkenningsprocedures. Nederland en Vlaanderen staan hier positiever tegenover, maar constateren dat er tussen hen niet of nauwelijks problemen worden gemeld die betrekking hebben op door de centrale overheden gegarandeerde of uitgegeven diploma's. Door Noordrijn-Westfalen is gemeld dat erkenning van Nederlandse beroepskwalificaties slechts dan kan plaatsvinden als de opleiding voor het beroep volgens het Duitse systeem heeft plaatsgevonden.</p> <p>Nedersaksen: Binnen het project 'Sorgen für, sorgen dass' (onderdeel van het koepelproject Arbeidsmarkt Noord, Eems Dollard Regio) wordt gewerkt aan de opzet van een coördinatiepunt aan de Duitse kant. Hierbij ligt de nadruk op coördinatie van het aanbod stages en studenten, alsook het betrekken van zorginstellingen en zorgopleiders binnen de gehele regio. Netwerk Zon is aan Nederlandse zijde hier bijvoorbeeld al geruime tijd zeer ervaren en goed uitgerust opgezet.</p> <p>Noordrijn-Westfalen: In het kader van de grenslandagenda heeft de EUREGIO een coördinerende rol op zich genomen om initiatieven op het gebied van erkenning van (niet-gereguleerde) beroepen samen te brengen. Ook wordt hier aansluiting gezocht met de samenwerkingsagenda Nederland-Nedersaksen. Het is de bedoeling om de resultaten van diverse projecten beter te ontsluiten voor de doelgroepen, bijvoorbeeld via een database die via de GIP-site toegankelijk kan worden gemaakt.</p>

	<p>Vlaanderen: Nederland en Vlaanderen staan positief tegenover afstemming van de erkenningsprocedures, maar constateren dat er tussen hen niet of nauwelijks problemen worden gemeld die betrekking hebben op door de centrale overheden gegarandeerde of uitgegeven diploma's.</p>
<p>Actie 21. Uitleg geven aan onderwijsinstellingen in de grensregio over de betekenis van de EU-richtlijn voor erkenning van beroepskwalificaties. <i>Voortouw: ministerie van OCW</i></p>	<p>Algemeen: Binnen het project 'Lerende Euregio' is er een brochure uitgebracht over erkenning van diploma's/beroepskwalificaties in het buitenland, en specifiek Duitsland. Daarnaast zijn diverse websites waarop de betekenis van de EU-richtlijn voor erkenning van beroepskwalificaties nader uitgelegd wordt. De overheden in de grensregio's kunnen deze websites aan de onderwijsinstellingen in hun regio verspreiden. Een aantal van deze websites:</p> <ul style="list-style-type: none">- startpuntgrensarbeid.benelux.int/nlde/nl/diplomas-en-beroepskwalificaties- www.kmk.org/zab/zentralstelle-fuer-auslaendisches-bildungswesen/allgemeines-zur-erkennung/erkennung-im-beruflichen-bereich.html- europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_nl.htm- niederlande.diplo.de/nl-nl/themen/kultur/00-diploma-erkennung/1443332- www.nederlandwereldwijd.nl/wonen-werken/studeren-en-stage-in-het-buitenland/duitsland- www.zorgselect.nl/werkeninduitsland
<p>Actie 22. Uitvoeren van een inhoudelijke vergelijking tussen de opleidingen Verzorgenden IG in Nederland en Ouderen- en kinderverzorger in Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen. <i>Voortouw: ministerie van OCW</i></p>	<p>Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen: De Zentralstelle für Ausländische Berufsbildung (ZAB) heeft geconstateerd dat de Nederlandse opleiding Verzorgende IG niet voldoende is om erkend te worden als Altenpflege(rin) in Duitsland. Er is twee jaar additionele scholing nodig. Dit is inmiddels door het ZAB zonder verder overleg met Nederland aan de erkennende instanties in Duitsland meegedeeld, die dit nu ook hanteren. Vanuit Nederland is schriftelijk ontstemming over procedure en uitkomst gemeld aan het verantwoordelijke ministerie in Noordrijn-Westfalen.</p>

	<p>Vlaanderen: Niet van toepassing.</p>
<p>Actie 23. Een analyse maken van de procedures voor diploma-erkenning in zowel Nederland als de buurlanden, met als doel de procedures te vereenvoudigen, te verkorten en goedkoper te maken. <i>Voortouw: ministerie van OCW</i></p>	<p>Algemeen: Dit actiepunt wordt door het ministerie van OCW in Benelux-verband opgepakt. Daar is bekeken in hoeverre er noodzaak bestaat om procedures te vereenvoudigen. Binnen de Expertgroep is geconstateerd dat er geen behoefte is aan afstemming van de erkenningsprocedures. Nederland en Vlaanderen staan wel positiever tegenover wederzijdse diploma-erkenning, maar constateren dat er tussen hen niet of nauwelijks problemen worden gemeld die betrekking hebben op door de centrale overheden gegarandeerde of uitgegeven diploma's. Door Noordrijn-Westfalen is gemeld dat erkenning van Nederlandse beroepskwalificaties slechts dan kan plaatsvinden als de opleiding voor het beroep volgend het Duitse systeem heeft plaatsgevonden.</p>
<p>Actie 24. Optimaliseren van de digitale informatievoorziening over de erkenning van beroepskwalificaties om potentiële grenswerkers te ondersteunen bij de procedure. <i>Voortouw: ministerie van OCW</i></p>	<p>Algemeen: De betreffende informatie is, op initiatief vanuit het ministerie van OCW, aan de Benelux-website toegevoegd</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://startpuntgrensarbeid.benelux.int/nlde/nl/diplomas-en-beroepskwalificaties. <p>De voorgenomen volgende stap in het optimalisatieproces is om de informatiebehoefte van de gebruikers (de grensregio's) omtrent dit thema beter in beeld te krijgen. Op de website van de GIP's wordt voorts verwezen naar de nationale instanties zoals SBB, Nuffic, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://grenzinfo.eu/studieren/studieren-in-deutschland/. • https://grenzinfo.eu/nl/informaties/werken-in-een-buurland/werken-in-belgie-vanuit-duitsland/erkenning-diplomas/.
<p>Actie 25. Stimuleren en evalueren van het gebruik van geautoriseerde beschrijvingen van Nederlandse beroepsopleidingen. <i>Voortouw: Ler(n)ende Euregio en de MBO Raad.</i></p>	<p>Algemeen: Naast de geautoriseerde beroepsbeschrijvingen is in veel (INTERREG-)projecten ervaring opgedaan met de bevordering van grensoverschrijdend werken en leren. Er wordt in 2020 een inventarisatie uitgevoerd naar de opgedane</p>

ervaringen en projectresultaten. Deze zullen later online gebundeld beschikbaar gesteld worden.

Actie 26. Onderwijsinstellingen stimuleren om samen te werken met onderwijsinstellingen en werkgevers in het buurland om bijvoorbeeld een vergelijkbare opleiding aan te bieden, een opleiding te laten aansluiten bij de behoeftes van werkgevers of studenten de mogelijkheid te bieden een gedeelte van de opleiding over de grens te volgen.

Voortouw: Euregio's en grensprovincies

Algemeen:

Het Rijnland Instituut in Emmen is een samenwerkingsverband van Nederlandse en Duitse onderwijsinstellingen op mbo en hbo niveau. In dit kader wordt in 2020 een aanbeveling geschreven voor de ontwikkeling van curricula voor twee mbo beroepen, met het doel dat het Duitse en het Nederlandse curriculum beter op elkaar aansluiten. Hierbij is ook aandacht voor de ontwikkeling van zo genaamde Euregionale competenties in het onderwijs.

Daarnaast werken de verschillende onderwijsinstellingen die aandacht hebben voor grensoverschrijdende samenwerking (het Rijnland Instituut, het Grenslandcollege, Fontys Hogeschool en ITEM Maastricht) steeds vaker samen.

5. Stages & Leerplekken

Voortgang actiepunten stages & leerplekken

Doel	Actie	Huidige stand van zaken per regio
<p>Belemmeringen voor het vinden en het volgen van een stage of leerwerkplek bij een Belgisch of Duits leerbedrijf zijn zoveel mogelijk weggenomen.</p>	<p>Actie 27. Belgische en Duitse bedrijven uitleg geven en stimuleren om een erkend leerbedrijf te worden. <i>Voortouw: SBB</i></p>	<p>Algemeen: De pilot 'erkenning internationale leerbedrijven' is afgerond. Naast de reguliere erkenningsprocedure, die via de website loopt, heeft SBB een portfoliosysteem geïntroduceerd, waarbij meer directe informatie-uitwisseling tussen samenwerkende scholen/bedrijven en SBB plaatsvindt. Daardoor kan de erkenning van leerbedrijven vele malen sneller verlopen. Dit portfoliosysteem wordt reeds ingezet en is op de website van SBB te vinden. De erkenningsprocedure van buitenlandse stagebedrijven door SBB is inmiddels afgerond en veelvuldig gebruikt en toegepast. Het systeem wordt omschreven als makkelijk en laagdrempelig. Deze eenvoudige werkwijze wordt ook binnen netwerken en sectoren makkelijk doorgegeven waardoor dit op de lange termijn bijdraagt aan een positieve en open houding. Er is niet (meer) veel voor nodig en dat spreekt potentiële leerbedrijven bijzonder aan.</p>
	<p>Actie 28. De belangstelling vergroten bij mbo-studenten voor stage lopen in het buurland. <i>Voortouw: Euregio's</i></p>	<p>Nedersaksen: Er zijn langs de gehele grens diverse initiatieven gestart, zowel op projectniveau als van duurzamere aard. Deze zijn gebundeld binnen Eems Dollard Regio Arbeidsmarkt Noord. Het vergroten van de belangstelling voor een stage over de grens is een belangrijk doel van de gehele samenwerking. De inzet is sterk gericht op het verbeteren van de mindset door leerlingen zelf te laten ervaren hoe het is om in een ziekenhuis, IT-bedrijf of ander bedrijf in de regio te werken. Uitwisseling met onderwijsaanbod in het buurland, studierichtingen, studiegenoten en bedrijfsbezoeken zijn de ingrediënten die leerlingen en studenten in staat stellen dit zelf te ervaren. Een kijkje in de keuken bij een bedrijf en opleiding in het buurland is een waardevolle ervaring en draagt bij aan de ontwikkeling van internationale en interculturele competenties die later gebruikt kunnen worden voor de arbeidsmarkt in beide landen. Deze</p>

internationale ervaring is dichterbij dan vaak gedacht. Zeker voor sectoren waar niet direct noodzaak of behoefte is om heel ver weg internationale ervaring op te doen biedt de regio hier veel gelegenheid. Voor stagebegeleiders en stagebedrijven is het van wezenlijk belang dat ze ervaring opdoen met elkaars cultuur en praktijkopdrachten. Hoe worden handelingen op locatie beoordeeld, welke kennis en vaardigheden heeft een student geleerd en hoe kan dit in de praktijk worden toegepast. Hoe vaker deze samenwerking plaatsvindt des te makkelijker vindt de uitwisseling plaats. Dit geldt ook voor de verwachting van de studenten zelf. Door voorgaande medestudenten actief in te zetten om opvolgers te informeren, wordt een reëlere verwachting geschapen. Tegelijk blijft het een uitdagende mogelijkheid die gaandeweg op waarde wordt geschat.

Noordrijn-Westfalen:

Er zijn langs de gehele grens diverse initiatieven gestart, zowel op projectniveau als van duurzame aard. Er bestaat belangstelling, maar de verschillen tussen Nederland en Duitsland qua verhouding werk-school, met name op mbo-niveau, maken het lastig om deelnemende bedrijven te vinden. Projecten die – ook – inzetten op het vergroten van de belangstelling voor stage lopen in het buurland zijn INTERREG-project Eur.friends (mbo/hbo) in de Euregio rijn-maas-noord het project 'Euregio Xperience' en in de EUREGIO de projecten 'UNLOCK', 'Doppelte Qualifikation – doppelte Chancen', 'Leren zonder grenzen' en 'Pact: arbeidsmarkt over de grens'. In de Euregio Rijn-Waal is dit met name Dynamic Borders, waar zeven Nederlandse en Duitse gemeenten nauw samenwerken. Zo is er een Euregionaal stagebureau opgericht om studenten te motiveren om stage in het buurland te lopen. [De Ler\(n\)ende Euregio](#) richt zich op het mbo-onderwijs, met ook inzet op Euregionale stages. Binnen de EUREGIO wordt ook via GrensWerk gewerkt aan een grotere mobiliteit tussen mbo en bedrijven in het buurland. Een aantal projecten binnen de EUREGIO zijn inmiddels ten dele afgesloten. Vervolgprojecten lopen reeds (bijv. GIP EUREGIO) of worden voor een verdere ontwikkeling binnen projecten nog in INTERREG V of VI voorbereid.

Aanvullend is er in het kader van de Grensoverschrijdende Governance een werkgroep onderwijs opgericht, die zich met dit onderwerp bezighoudt. Deze werkgroep bevestigt het beeld, dat grensoverschrijdende stages lastig zijn,

omdat de verwachtingen van scholen en scholieren aan de ene kant en bedrijven aan de andere kant uiteenlopen.

Vlaanderen:

De Taskforce knelpuntberoepen vanuit de EGTS linieland van Waas en Hulst, alsook de Taskforce 2.0, zet nadrukkelijk in op het vergroten van de belangstelling bij mbo-studenten voor stage lopen in het buurland. Mede door middel van sociale media proberen ze scholieren en studenten warm te krijgen om de andere kant van de grens te ontdekken.

Binnen het project Lerende Euregio Scheldemond is dit een doelstelling, wat door meerdere communicatiemediën wordt ondersteund. Zowel banners, flyers als social media zullen hiervoor ingezet worden. Tevens wordt hierop ingezet binnen het subsidiefonds van het project, waarbij kleinschalige acties gestimuleerd kunnen worden. Deze acties kunnen een snuffelstage inhouden om studenten vertrouwd te maken met de andere kant van de grens.

Concreet worden er al stappen gezet met mbo studenten van Scalda. Eerste overleg- en brainstormmomenten hebben al plaatsgevonden, concrete afspraken met het woonzorgcentrum waren gemaakt maar konden door corona niet verder worden gezet.

Ook gingen in het kader van het LES-fonds studenten van Hogeschool West-Vlaanderen op inspiratiebezoek naar de Hogeschool Rotterdam. Verschillende studenten gaven aan dat hierdoor hun interesse gewekt is om een stage aan te vragen in Nederland.

Actie 29. Grensoverschrijdende samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het (regionale) bedrijfsleven stimuleren.

Voortouw: Euregio's en grensprovincies

Nedersaksen:

Vanuit het INTERREG-programma worden diverse initiatieven ondernomen. Daarbij vinden steeds meer bouwstenen, activiteiten en kennis binnen Arbeidsmarkt Noord en diverse INTERREG-projecten (en mogelijk andere projecten) gebundeld plaats. Deze gezamenlijke aanpak wordt ook de komende jaren doorontwikkeld. Thema's die in de regio van belang zijn (en blijven) zijn geconcretiseerd in de Strategie2020+. Thema's als klimaat, circulaire (Bio)economie, sociale cohesie, toerisme, onderwijs en arbeidsmarkt worden hierin duidelijk beschreven en biedt mogelijkheden en oplossingsrichtingen hoe in de toekomst hier vanuit de Eems Dollard Regio op voor te sorteren en door te

ontwikkelen. Hierin werken we steeds meer samen met partners en initiatieven vanuit andere regio's, regioverbinder, de Euregio's en GIP's in het bijzonder. Aanvullende informatie is terug te vinden op www.arbiedsmarkt-noord.eu.

Noordrijn-Westfalen:

Vanuit het INTERREG-programma worden diverse initiatieven ondernomen. Dit gebeurt in verschillende regio's, zoals in de Euregio rij-n-maas-noord via het project 'Euregio Xperience' en 'High Potential Crossing Borders'. Sinds februari 2017 werken Nederlandse en Duitse hogescholen hier samen bij het coachen en adviseren van zeer getalenteerde studenten. In de EUREGIO worden diverse initiatieven ondernomen via de projecten 'Doppelte Qualifikation – doppelte Chancen', 'Leren zonder grenzen' en 'Cross Border Talent Programme'. Daarnaast heeft de regio Achterhoek in het kader van het actieprogramma Achterhoek-Kreis Borken het initiatief genomen om samen met de Westfälische Hochschule in Bocholt het concept Innovatiehubs bekend te maken bij Duitse studenten en bedrijven. Het INTERREG-project 'MINT on tour' zet in de EUREGIO in op het enthousiasmeren van jongeren om te kiezen voor techniek door uitwisselingen tussen Duitse en Nederlandse leerlingen uit het voortgezet onderwijs te organiseren op een culturele locatie (kastelen en burchten) en bij bedrijven. Binnen de Euregio Rijn-Waal hebben zes gemeenten in Noord-Brabant, Limburg en Noordrijn-Westfalen gezamenlijk een Euregionaal stagebureau opgericht dat de arbeidsmobiliteit onder jongeren moet vergroten. Aanvullend zijn de INTERREG-projecten 'Euregio-Campus Limburg/Niederrhein' te noemen, waarin het behouden van talent uit de regio door samenwerking met het regionale bedrijfsleven wordt gestimuleerd. En daarnaast ook het project 'Crossborder Entrepreneurial Energy Education' waarbij onder het thema energie de ondernemersgeest bij studenten internationaal wordt ontwikkeld, o.a. door de grensoverschrijdende 'student company'. Trekkers van het project zijn de universiteiten Eindhoven en Düsseldorf. Door het lidmaatschap van MKB Limburg hoopt de Euregio rij-n-maas-noord de band met het regionale bedrijfsleven aan de Nederlandse kant verder te versterken. En in het kader van het label 'Euregiokompetenz' moeten scholieren een stage in een bedrijf aan de andere kant van de grens doorlopen om het 'Euregiokompetenz-Zertifikat' te mogen ontvangen.

Daar waar projecten zijn of binnenkort worden afgerond wordt gezien hoe de ervaringen in nieuwe innovatieve projecten kunnen worden ingebracht, hetzij nog onder INTERREG V, maar eventueel ook voor het nieuwe programma INTERREG VI.

Naast de INTERREG-projecten zal het thema grensoverschrijdende samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het (regionale) bedrijfsleven ook deel uitmaken van de regio deal Noord-Limburg, waarbij de eerste concrete activiteiten momenteel worden uitgewerkt.

Vlaanderen:

Via de betrokkenheid van onder andere werkgeversorganisaties worden bedrijven en ondernemers actief gestimuleerd om stageplaatsen beschikbaar te stellen. Uiteraard speelt de grens hier geen beperkende rol. Dit houdt tevens een verdere kennismaking in voor Vlaamse onderwijsinstellingen met de ervaringen in Nederland met hybride leervormen zoals casus-gericht werken. Een eerste netwerkmoment vindt naar verwachting eind 2020 plaats.

6. Bereikbaarheid

Voortgang actiepunten bereikbaarheid

Doel	Actie	Huidige stand van zaken per regio
<p>Regionale oplossingen die goed werken om de bereikbaarheid te vergroten, worden ook in andere grensregio's toegepast.</p>	<p>Actie 30. Tussen lokale en regionale overheden vindt kennisuitwisseling plaats over lokale succesvolle initiatieven die de grensoverschrijdende bereikbaarheid hebben verbeterd. <i>Voortouw: Euregio's en VNG</i></p>	<p>Algemeen: Grensoverschrijdend busvervoer is in het ambtelijk GROS overleg Vlaanderen-Nederland geagendeerd, daarbij is uitgezocht wat knelpunten zijn (ontbrekende verbindingen), wanneer verschillende concessies lopen en wie contactpersonen zijn. Ook is het Gemeentelijk Netwerk voor Mobiliteit en Infrastructuur (GNMI) met het onderwerp bezig (er is o.a. een ronde tafel geweest). De Wunderline, de snelle spoorverbinding tussen Groningen en Bremen, is een goed voorbeeld van grensoverschrijdende samenwerking. Op 7 februari 2019 heeft de ondertekening plaatsgevonden voor drie Wunderline-onderdelen, te weten Spoor, Ketenmobiliteit en grensoverschrijdende samenwerking. Voor het Spoor is een Realisatieovereenkomst gesloten met onder andere de Länder Nedersaksen en Bremen. Voor de andere twee onderdelen een Intentieverklaring en een Gemeenschappelijke Verklaring. De Wunderline deelt haar ervaringen via nieuwsletters en diverse bijeenkomsten. Tussen lokale en regionale overheden vindt kennisuitwisseling plaats over lokale succesvolle initiatieven die de grensoverschrijdende bereikbaarheid hebben verbeterd.</p> <p>Noordrijn-Westfalen: De gemeenten van de Euregio Rijn-Waal hebben het Euregio-secretariaat gevraagd om het initiatief voor een Euregionaal mobiliteitsplan te nemen. Naar verwachting begint de ontwikkeling van dit plan eind 2020/begin 2021.</p>
<p>Alle grensregio's hebben een structureel grensoverschrijdend mobiliteitsoverleg ingevoerd voor het</p>	<p>Actie 31. Opzetten van grensoverschrijdende mobiliteitsoverleggen met alle buurlanden. <i>Voortouw: ministerie van IenW in samenwerking met grensprovincies</i></p>	<p>Algemeen: Alle grensregio's hebben een structureel dan wel op projectbasis een grensoverschrijdend mobiliteitsoverleg ingevoerd voor het verbeteren van het grensoverschrijdend openbaar vervoer en de infrastructuur. Het afgelopen jaar</p>

verbeteren van het grensoverschrijdend openbaar vervoer en de infrastructuur.

hebben Rijk en regio de mogelijkheden verkend voor het verbeteren van het overleg met onze buurlanden.

Nedersaksen:

Met de Duitse partners in Nedersaksen lopen intensieve gesprekken over de verschillende grensoverschrijdende verbindingen. In de samenwerking met Nedersaksen wordt vooral projectmatig overlegd ten aanzien van het thema mobiliteit. Er wordt weinig behoefte gevoeld voor een structureel mobiliteitsoverleg. Voorbeelden hiervan zijn de Wunderline, de Friesenbrücke en de realisatie van personenspoorvervoer op de verbinding Emmen-Rheine.

Noordrijn-Westfalen:

Met Noordrijn-Westfalen wordt het structureel mobiliteitsoverleg voortgezet. Verdieping en verbreding van de dialoog betekent dat de mogelijkheden van een Grenslandagenda MIRT worden verkend. Tevens is er een goed lopend mobiliteitsoverleg tussen vijf Nederlandse provincies onder leiding van Gelderland met Noordrijn-Westfalen.

Vlaanderen:

Met Vlaanderen wordt in de Commissie Donner-Berx gewerkt aan adviezen om grensoverschrijdende infrastructuurprojecten met Vlaanderen te verbeteren. De resultaten worden vlak na de zomer verwacht.

7. Ondernemerschap

Voortgang actiepunten ondernemerschap

Doel	Actie	Huidige stand van zaken per regio
<p>De informatievoorziening en dienstverlening aan bedrijven die over de grens willen ondernemen is verbeterd.</p>	<p>Actie 32. Ervaringen van ondernemers in de grensregio's inzichtelijk maken en analyseren door het uitvoeren van een customer journey. <i>Voortouw: ministerie van EZK</i></p>	<p>Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen: Het ministerie van EZK heeft een customer journey onderzoek over grensoverschrijdend ondernemen in de Nederlands-Duitse grensstreek laten uitvoeren. De opgeleverde resultaten uit het onderzoek zijn opgeleverd en gepresenteerd. De resultaten geven daarmee input voor dienstverleners aan ondernemers in de grensstreek.</p> <p>Vlaanderen: De Hogeschool Zeeland en Odisee (Oost-Vlaanderen) hebben de ondersteuningsbehoeften van met name mkb/kmo inzake grenzeloos ondernemen in de Euregio Scheldemond onderzocht. Met als resultaat verschillende inzichten die grensoverschrijdende samenwerking tussen bedrijven in de Scheldemondregio kunnen faciliteren. https://www.euregioscheldemond.be/wp-content/uploads/2019/03/Grenzeloos-Ondernemen.pdf</p>
	<p>Actie 33. Versterken van de samenwerking tussen verschillende dienstverleningsorganisaties voor het MKB aan weerszijden van de grens. <i>Voortouw: grensprovincies</i></p>	<p>Algemeen: In Euregionaal verband wordt ingezet op versterking van de samenwerking met verschillende dienstverlenende organisaties voor het MKB aan weerszijden van de grens. Door de herziening van het takenpakket van de Kamer van Koophandel is er voor de Industrie- en Handelskammern (IHK's) in de grensregio geen vergelijkbaar aanspreekpunt meer aan Nederlandse zijde. Dit gat wordt opgevangen door een versterkte inzet vanuit de Eems Dollard Regio, grensprovincies, grensgemeenten, regionale ontwikkelingsmaatschappijen (NOM, TCNN, Oost NL), kennisinstellingen en kennisnetwerken. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking op het gebied van energie tussen de New Energy Coalition in Groningen en het Oldenburgse Energie Cluster (OLEC) in Oldenburg.</p>

Veelal worden op basis van ondersteuning vanuit het INTERREG-programma Deutschland-Nederland projecten ontwikkeld en uitgevoerd om de mkb-samenwerking te stimuleren. Een mooi voorbeeld hiervan is het project Groene Kaskade waarbij overheden, kennisinstellingen en mkb-bedrijven de handen ineen hebben geslagen om de noordelijke bio-economie verder uit te bouwen door het beter benutten van input- en outputstromen in de biogasketen. Zo zijn er ook projecten ontwikkeld op het gebied van waterstof, kunstmatige intelligentie en het grensoverschrijdend ondersteunen van startups. Ten slotte wordt specifiek gekeken op welke wijze podia voor ontmoeting van het mkb aan beide kanten van de grens georganiseerd kunnen worden. Hiervoor wordt onder meer ingezet op de deelname aan beurzen (bijvoorbeeld Hannover Messe) en regionale 'Fachtreffen' zoals die worden georganiseerd door de Ems-Achse en de IHK's.

De toevoeging Memorandum Oost Nederland – Münsterland kan worden gemaakt. In het kader van deze samenwerking (van tien partners over de grens) is een van de speerpunten economie. Actiepunt negen is het 'Förderung der Zusammenarbeit zwischen den Wifös'. Dit samenwerkingsprogramma wordt gecoördineerd door een programmamanager vanuit de Euregio (INTERREG-project Croco).

Ontwikkelingsmaatschappij Oost NL heeft meerdere gesprekken gehad met de Wifö's in het bezirk Münster (Kreis Steinfurt, Münster, Kreis Coesfeld, Kreis Warendorf, Kreis Borken). Inmiddels zijn er diverse activiteiten gestart om de agenda's van de Duitse en Nederlandse partijen te synchroniseren. Met de Wirtschaftsförderungsgesellschaften zijn bijeenkomsten georganiseerd om de uitgangspunten van Oost NL te matchen met de Duitse.

Gebied-overschrijdend wordt er vooral gereageerd op thema's die Münsterland-breed door de Bezirksregierung worden getrokken. Het gaat daarbij vooral om de energietransitie en de digitalisering van de economie en de maatschappij alsmede de personele uitdagingen die daarmee gepaard gaan. Op deze thema's wordt de samenwerking met Nederland gezocht.

Vanuit GO4Export is veel aandacht besteed aan het verstevigen van de relaties met de verschillende partijen (Wifö's, IHK's, HWK's, technologienetwerken, OWL, Business Metropole Ruhr, Emsland Achse e.d.). Het blijkt dat het met

investeren in de relatie de bereidheid om mee te werken aan bezoeken, missies of beurzen toeneemt. De bekendheid maakt ook dat er vaker vanuit Duitsland een contact naar Nederland wordt gelegd.

De huidige activiteiten voor het memorandum vinden op verschillende niveaus plaats. De overheden zijn vooral betrokken bij het convenant en de voortgang ten opzichte van de verschillende actielijnen. Op inhoudelijk gebied zijn verschillende organisaties actief die veelal onafhankelijk van elkaar (en onbewust van het memorandum) de samenwerking met partijen in Duitsland vormgeven.

Binnen Go4Export zijn de meeste organisaties, die handel bevorderende activiteiten organiseren, met elkaar in verbinding gebracht. Dit platform is ook gekoppeld aan Boost, waardoor afstemming op het gebied van internationale handel wordt bewerkstelligd.

Bij de verschillende INTERREG-programma's zijn samenwerkingsverbanden ontstaan, die kijken naar het continueren van de samenwerking om ook in de volgende programmaperiode projecten uit te voeren.

Actie 34. Voortzetten en uitbreiden van activiteiten gericht op voorlichting, netwerken en coaching van het bedrijfsleven in de grensregio's.

Voortouw: MKB-Nederland en VNO-NCW

Nedersaksen/ Noordrijn-Westfalen:

MKB-Nederland en VNO-NCW zijn via hun regionale organisaties actief in het voortzetten en uitbreiden van activiteiten gericht op voorlichting, netwerken en coaching van het bedrijfsleven in de grensregio's. In Nedersaksen bieden Nederlandse en Duitse ondernemersorganisaties een platform voor grensoverschrijdende mobiliteit en samenwerking van ondernemingen en andere organisaties: het VNDU; zie <http://vndu.nl/>.

Vlaanderen:

MKB-Nederland en VNO-NCW zijn via hun regionale organisaties actief in het voortzetten en uitbreiden van activiteiten gericht op voorlichting, netwerken en coaching van het bedrijfsleven in de grensregio's. Euregio Scheldemond kan een rol spelen in het samenbrengen van partijen, onder andere binnen de vakgroep Economie.

De regionale vereniging VNO-NCW Brabant/ Zeeland heeft onlangs met Flanders Investment and Trade en de Provincie Noord-Brabant een onderzoek uitgevoerd naar grensoverschrijdend ondernemen. Dit onderzoek zal als input dienen voor

	<p>hun toekomstige activiteiten op dit dossier: https://www.vnoncwbrabantzeeland.nl/grensoverschrijdend-ondernemen-obstakels-en-oplossingen/. Samenwerking met Vlaanderen vanuit de regionale vereniging VNO-NCW is cruciaal. De fusiehaven North Sea Port is hierbij een belangrijke schakel door stimulering van diverse grensoverschrijdende initiatieven zoals op de terreinen van energietransitie (SDR), arbeidsmarkt en havens. Tot slot organiseert de regionale organisatie van VNO-NCW in LWV Limburg samen met de Belgisch-Limburgse collega VKW en de Duitse partner VUV het Euregionaal Werkgeversplein, dit jaar gericht op 'Grensoverschrijdend zakendoen'.</p>
<p>Actie 35. Een pilot opzetten met (vraaggestuurde) face-to-face dienstverlening aan het bedrijfsleven. <i>Voortouw: provincie Limburg</i></p>	<p>Algemeen: De Limburgse ontwikkelingsmaatschappij (LIOF), heeft in 2019 de opdracht gekregen om Euregionalisering/trade in de reguliere werking mee op te nemen. Dit heeft ervoor gezorgd dat er een partij in Limburg is die ondernemers adviseert en helpt bij het beantwoorden van vragen rond grensoverschrijdend ondernemen. Tevens helpt LIOF, in samenwerking met de Euregionale partners; VOKA, LRM (België), NRW.BANK en IHK's (Noordrijn-Westfalen) ondernemers ook met financiering. Daarnaast hebben ook de GIP's (Aachen-Eurode, Venlo-Mönchengladbach en Maastricht) een adviserende functie richting bedrijven waar het gaat om personeel gerelateerde vragen (belasting, sociale zekerheid etc.).</p>
<p>De grensoverschrijdende samenwerking tussen bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen is vergroot.</p> <p>Actie 36. Uitbreiden van grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheden. <i>Voortouw: Euregio's</i></p>	<p>Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen: Binnen het INTERREG-programma Duitsland-Nederland zijn op dit moment 162 projecten actief (geweest), waarvan ongeveer de helft is gericht op de stimulering van het mkb. Circa 20 projecten bieden subsidiemogelijkheden voor bedrijven voor haalbaarheidsstudies, marktonderzoeken, ontwikkeling van prototypes met Duitse partners etc. Samenwerkingsprojecten worden ingediend, beoordeeld en gehonoreerd/afgewezen. Het is aan de driehoek bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid om met voorstellen te komen in het kader van samenwerking. Dat gebeurt volop. De verwachting is dat dit tot het einde van de INTERREG-periode (medio 2022) zal blijven doorlopen. Enkele voorbeelden;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedersaksen: Ipro-Noord, LNG Pilots, BiK, Bionica in het mkb,

- Noordrijn-Westfalen: Digipro, ENerpro Druide en BIVAC,
- Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen: Rocket en health-i-care.

Vlaanderen:

Binnen het huidige INTERREG-programma 'Grensinforvoorziening Vlaanderen-Nederland' zijn er de sectorbureaus die de grensoverschrijdende samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheden bewerkstelligen. Er hebben verschillende projecten plaatsgevonden of lopen nog steeds, zoals Skills Navigator en Lerende Euregio Scheldemond. Daarnaast wordt er ook naarstig gewerkt aan netwerkvorming en samenwerking binnen innovatieve cluster zoals Smart Delta Solutions.

De administratieve lasten en juridische belemmeringen voor ondernemers in de grensstreek zijn verminderd.

Actie 37. Rijk en regio organiseren een terugkerend overleg tussen ministeries, vergunningverleners en inspectiediensten aan weerszijde van de grens. Zo kunnen bijvoorbeeld handhavingmethoden beter op elkaar worden afgestemd.

Voortouw: ministeries van IenW en EZK

Algemeen:

Er is een verzoek gericht aan de Inspectieraad om een inventarisatie uit te voeren naar de bestaande formele en informele overlegstructuren van inspectiediensten en vergunningverleners in de grensstreek met hun collega diensten in het aanliggende grensgebied van de buurlanden. Dit is een eerste stap om na te kunnen gaan waar behoefte is aan intensivering. De inventarisatie heeft plaatsgevonden. De input geeft een beeld dat er op dit moment in Europees verband en op lidstaatniveau sprake is van regulier overleg. De wenselijkheid voor een meer structurele afstemming van wederzijdse inspectiediensten in de grensregio ligt primair bij de diensten zelf.

- De inspectie leefomgeving en transport (ILT) heeft het actiepunt al opgenomen in het ILT Meerjarenplan 2018-2022.
- Voor wat betreft de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) is er een Memorandum of Understanding afgesloten met vijf Duitse deelstaten, waaronder Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen, aangaande mesthandhaving. Met België vindt één á twee keer per jaar overleg plaats rondom de handhaving van mesttransport tussen Nederland en België. In Benelux-verband (waarbij Noordrijn-Westfalen vaak aansluit) zijn er diverse samenwerkingsprojecten of samenwerkingsverbanden die een meerwaarde laten zien voor de betrokken partijen. De huidige samenwerking betreft toezicht op diervoeder en faunabeheer. Voor dit jaar staan er bijeenkomsten gepland over de onderwerpen

	<p>internettoezicht en gezamenlijk optreden. Ook biedt de Benelux mogelijkheden om zaken te bespreken zoals grensbeweidning van landbouwhuisdieren en de aanpak van grensoverschrijdende fraude.</p>
<p>Actie 38. Meer gebruik maken van digitale en tweetalige documenten, zoals een vrachtbrief, om de snelheid van procedures te vergroten. Hierbij kan worden aangesloten bij de ambities en acties uit het Benelux werkprogramma. <i>Voortouw: Secretariaat-Generaal van de Benelux</i></p>	<p>Algemeen: Voor deze onderwerpen over de grenzen heen wordt aangesloten bij het Benelux-werkprogramma. In Benelux-verband wordt gewerkt aan drie projecten die van toepassing zijn op de digitalisatie van documenten in de Benelux. Voor wat betreft de digitale vrachtbrief is een formele juridische afspraak (Benelux Beschikking) vastgesteld voor het uitvoeren van een proef. Op 1 december 2017 is de driejarige proef met de digitale vrachtbrief wegvervoer in de Benelux gestart. Momenteel wordt aan een verlenging van de proef gewerkt waarin met name een 'common accesspoint' voor overheden, de uitbreiding van de proef met het vervoer van gevaarlijke stoffen en afval, en een uitbreiding naar andere modaliteiten wordt onderzocht. Na afloop van de proef vindt besluitvorming plaats over definitieve toepassingen en de voorwaarden hiervoor.</p>
<p>De grensoverschrijdende samenwerking tussen bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen is vergroot.</p> <p>Actie 39. Administratieve lasten als gevolg van verschillen in wet- en regelgeving aan weerszijden van de grens verminderen:</p> <p>a. Het Meldpunt regelgeving bij het Ondernemersplein en initiatieven zoals de maatwerkeraanpak regeldruk, uitvoering experimentenwet gemeenten en het programma Ruimte in Regels worden gebruikt voor het ontvangen van concrete signalen van bedrijven over de (beleefde) werking van de wet in de grensregio. <i>Voortouw: ministerie van EZK</i></p>	<p>Algemeen: Na vijf jaar is het programma 'Ruimte in Regels' op 1 januari 2020 gestopt.¹ Ruimte in Regels hielp ondernemers door informatie en uitleg over wetten en regels te geven, zodat helder werd welke keuzes de ondernemer had. De behoefte om innovaties te ondersteunen en daarbij ook naar bestaande wet- en regelgeving te kijken, blijft actueel. De dienstverlening van overheden aan innovatieve ondernemers is daarbij van groot belang. Bij IenW blijft de werkwijze en kennis geborgd, met het Versnellingshuis CE als aanspreekpunt voor bedrijven.² Voor belemmeringen op het gebied van digitale economie is er nederlanddigitaal.nl en op het gebied van kringlooplandbouw het Agroloket. Tenslotte is er het Meldpunt wet- en regelgeving op het Ondernemersplein.</p>

¹ Zie verder Kamerstuk 32637, 11 juni 2019, Voortgangsrapportage 'Merkbaar betere regelgeving en dienstverlening voor bedrijven 2018 – 2021'.

² Kamerstuk 32852 nr. 97, 10 oktober 2019, Brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.

b. Er worden concrete voorstellen ontwikkeld om te experimenteren.

Voortouw: Grensprovincies

Actie 40. Het uitvoeren van een proef waarbij het voor bedrijven uit buurlanden eenvoudiger wordt gemaakt om deel te nemen aan overheidsaanbestedingen in de grensregio's.

Voortouw: gemeente Enschede

Nedersaksen/Noordrijn-Westfalen:

Op verzoek van de Twentse steden, Stadt Münster, Stadt Osnabrück en EUREGIO heeft DNL Kontakt een analyse uitgevoerd naar factoren die belemmerend werken voor bedrijven om zich in te schrijven voor overheidsopdrachten aan de andere kant van de grens. Op basis van deze analyse zijn twee voorlichtingsprogramma's ontwikkeld: één voor inkopers uit de steden en één voor geïnteresseerde mkb-bedrijven in de grensregio. Uit een door MKB-Nederland uitgevoerde steekproef onder mkb-bedrijven in de grensregio bleek de deelname aan aanbestedingen in het buurland uiterst gering (minder dan vier procent). Tegelijk gaven de geïnterviewde bedrijven aan dat ze in de toenmalige conjunctuur geen tijd hadden (en ook geen grote urgentie voelden) om zich te verdiepen in toch als ingewikkeld ervaren aanbestedingstrajecten in het buurland. De potentie hiervan werd echter wel gezien. In overleg met MKB-Nederland is vervolgens besloten om het initiatief weer op te pakken zodra bedrijven hiervoor openstaan. Een goed moment hiervoor zou kunnen komen zodra de economie na de coronacrisis weer op gang komt. Zodra de interesse toeneemt kunnen de voorlichtingsprogramma's worden georganiseerd. Doel is ervaring op te doen met grensoverschrijdend aanbesteden, kennis te delen en het initiatief verder uit te rollen naar andere grensregio's.

Vlaanderen:

Niet van toepassing